

Bruxelles, 8.4.2014
COM(2014) 214 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport complet privind modul de funcționare a Fondului de Garantare

{SWD(2014) 129 final}

Cuprins

1.	Din 1994, fondul protejează bugetul Uniunii de solicitările datorate neîndeplinirii obligațiilor de plată	3
2.	Principalele caracteristici ale mecanismului de provizionare	3
2.1.	Provizionarea pe bază de plăți nete	3
2.2.	Mecanismul de uniformizare.....	4
2.3.	Valorile declanșatoare.....	4
3.	Modul de funcționare a fondului.....	4
3.1.	Operațiuni acoperite din fond.....	4
3.1.1.	Împrumuturi extern acordate de BEI și acoperite din fond – volume și principale caracteristici de risc ale garanțiilor acordate BEI	4
3.1.2.	Împrumuturi de asistență macrofinanciară acoperite din fond.....	5
3.1.3.	Operațiuni Euratom acoperite din fond.....	5
3.2.	Evoluția riscului de credit	6
4.	Evenimente care au afectat fondul în perioada 2010 - 2013	6
4.1.	Nerespectarea obligațiilor de plată aferente împrumuturilor garantate acordate Siriei	6
4.2.	Croația a aderat la UE în 2013	7
5.	Gestiunea activelor fondului într-un context de piață dificil	7
5.1.	Randamentul fondului.....	7
5.2.	Evoluția portofoliului fondului	7
6.	Prezentare generală a noii perioade de finanțare 2014 - 2020	8
6.1.	Mandatul BEI.....	8
6.2.	Asistență macrofinanciară.....	8
6.3.	Euratom.....	9
6.4.	Propunere de provizionare pentru CFM 2014-2020	9
7.	Rata de provizionare-țintă.....	11
8.	Concluzie.....	12

1. DIN 1994, FONDUL PROTEJEAZĂ BUGETUL UNIUNII DE SOLICITĂRILE DATORATE NEÎNDEPLINIRII OBLIGAȚIILOR DE PLATĂ

Fondul de garantare pentru acțiuni externe („fondul”) a fost constituit în 1994 prin Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2728/94 al Consiliului din 31 octombrie 1994¹, ca măsură de protecție a bugetului Uniunii în cazul în care beneficiarii împrumuturilor acordate sau garantate de Uniunea Europeană nu își îndeplinesc obligațiile de plată. Regulamentul a fost modificat de trei ori², iar în prezent fondul funcționează în temeiul Regulamentului (UE, Euratom) nr. 480/2009 al Consiliului din 25 mai 2009³ (versiunea codificată).

Modul de funcționare a fondului a fost revizuit de patru ori (în 1998, 2003, 2006 și 2010). Ca urmare a revizuirii din 2006 a fost pus în aplicare un nou mecanism de provizionare, care a intrat în vigoare în 2007. Raportul de față reprezintă cea de-a cincea revizuire a fondului și a fost anunțat în concluzia raportului din 2010. Informații suplimentare privind activitatea și funcționarea fondului sunt disponibile în rapoartele anuale privind gestionarea fondului și garanțiile acoperite din bugetul UE.

Prezentul raport are următoarea structură: în următoarele două secțiuni (2 și 3) sunt trecute în revistă principalele caracteristici ale mecanismului de provizionare actual și modul de funcționare a fondului. Apoi, în secțiunea 4 sunt evidențiate principalele evenimente care au afectat fondul de la ultimul raport complet din 2010, iar secțiunea 5 se referă la gestionarea activelor fondului. Secțiunea 6 oferă o prezentare generală a operațiunilor acoperite din fond și impactul acestora asupra necesităților de provizionare pentru Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2014-2020. În secțiunea 7 se revizuieste rata de provizionare-țintă, iar în secțiunea 8 sunt prezentate concluziile. Un document de lucru al serviciilor Comisiei (SWD), conținând grafice și tabele, completează prezentul raport.

2. PRINCIPALELE CARACTERISTICI ALE MECANISMULUI DE PROVIZIONARE

Printre caracteristicile esențiale ale noului mecanism, creat în 2007, se numără următoarele trei: (a) provizionarea pe bază de plăți nete, (b) mecanismul de uniformizare și (c) valorile declanșatoare.

2.1. Provizionarea pe bază de plăți nete

Mecanismul actual de provizionare, introdus în 2007, a modificat normele în materie aplicate de fond, punând capăt practicii anterioare a fondului de provizionare pe baza estimărilor împrumuturilor acordate, independent de plățile efective. Începând cu acea dată, mecanismul de provizionare se bazează pe plăți nete. Obiectivul acestei modificări a fost îmbunătățirea funcționării fondului, reducând numărul transferurilor anuale între bugetul Uniunii și fond la unul singur și sporind eficacitatea fluxurilor bugetare.

¹ Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2728/94 al Consiliului (JO L 293, 12.11.1994, p. 1).

² Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1149/1999 al Consiliului (JO L 139, 2.6.1999, p. 1); Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2273/2004 al Consiliului (JO L 396, 31.12.2004, p. 28); Regulamentul (CE, Euratom) nr. 89/2007 al Consiliului (JO L 22, 31.1.2007, p. 1).

³ JO L 145, 10.6.2009, p. 10.

2.2. Mecanismul de uniformizare

Pentru a proteja bugetul UE de șocuri, mecanismul de provizionare prevede un mecanism de uniformizare, al cărui rol este de a reduce suma anuală transferată către fond în cazuri majore de neîndeplinire a obligațiilor de plată.

Mecanismul de uniformizare funcționează după cum urmează: în cazul în care, ca urmare a neîndeplinirii uneia sau a mai multor obligații de plată, suma care trebuie acoperită din fond depășește 100 de milioane EUR într-un anumit an (acest fapt afectând bugetul la începutul anului $n+2$ după stingerea datoriei), suma care depășește 100 de milioane EUR este rambursată treptat în fond. În particular, valoarea tranșei anuale va fi suma cea mai mică dintre valoarea de 100 de milioane EUR sau suma de plată rămasă (articolul 6 din Regulamentul nr. 480/2009).

Mecanismul de uniformizare nu a fost încă activat, întrucât fondul nu au fost solicitat până în prezent pentru sume mai mari de 100 de milioane EUR pe an ca urmare a neîndeplinirii uneia sau mai multor obligații de plată.

2.3. Valorile declanșatoare

De asemenea, mecanismul a introdus și așa-numitele valori declanșatoare. Rolul acestora este de a informa în permanență autoritatea bugetară cu privire la pierderile semnificative din fond (declanșate atunci când valoarea fondului scade sub nivelul de 80 % din suma-țintă) sau de a provoca redactarea unui raport de către Comisie, privind măsurile excepționale ce pot fi solicitate pentru a completa fondul (declanșate atunci când valoarea fondului scade sub nivelul de 70 % din suma-țintă). Valorile declanșatoare nu au fost atinse până în prezent.

3. MODUL DE FUNCȚIONARE A FONDULUI

În această secțiune sunt prezentate operațiunile acoperite de fond și evoluția riscului de credit al împrumuturilor garantate.

3.1. Operațiuni acoperite din fond

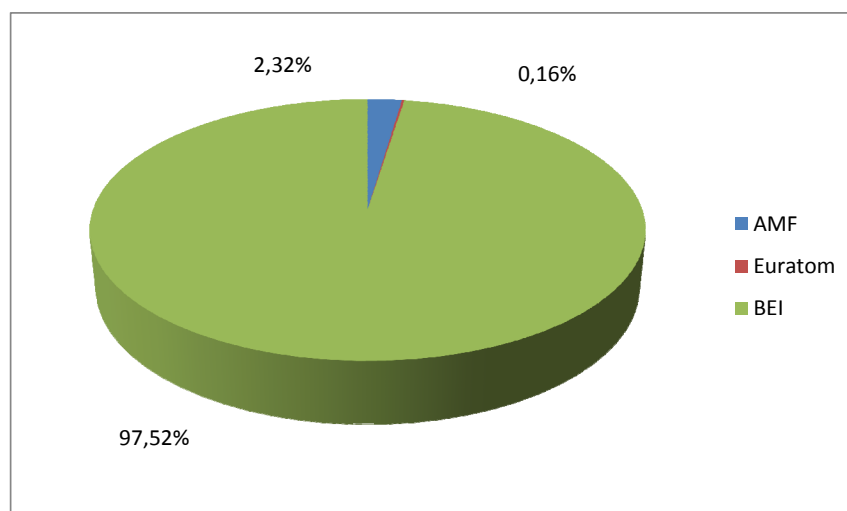
Operațiunile de împrumut acoperite din fond sunt asociate cu trei instrumente diferite care beneficiază de o garanție din bugetul Uniunii Europene: garanții pentru Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru împrumuturile sau garanțiile de împrumut acordate în cadrul unor operațiuni în țări terțe, împrumuturile acordate de Euratom statelor terțe și împrumuturile de Asistență Macrofinanciară (AMF) UE către țări terțe. Graficul din SWD (secțiunea 1) descrie modul de funcționare a fondului și toate fluxurile financiare care influențează valoarea acestuia.

3.1.1. Împrumuturi extern acordate de BEI și acoperite din fond – volume și principale caracteristici de risc ale garanțiilor acordate BEI

Aproximativ 97% din suma totală restantă acoperită din fond este reprezentată de garanții emise pentru împrumuturi acordate de BEI pentru proiecte în țări terțe. Pe baza estimării privind executarea mandatului, această preponderență a garanțiilor BEI în riscurile acoperite din fond va rămâne neschimbată pe viitor. Dacă beneficiarul unui împrumut garantat nu

efectuează o plată la data scadenței și nu rambursează suma în decurs de trei luni de la acea dată, BEI solicită Comisiei să achite sumele datorate de debitorul care nu și-a îndeplinit obligația de plată, conform acordului de garantare încheiat între UE și BEI. În cazul în care BEI are un alt garant public sau privat în plus față de garanția UE, se apelează la acesta înainte de a se solicita garanția UE.

Graficul 1: Procentele din operațiunile BEI acoperite din fond la sfârșitul anului 2012 (capitalul și dobânda datorate)

Operațiunile BEI de finanțare în țări terțe încheiate cu un stat, o entitate din sectorul public sau din sectorul privat acoperite de o garanție de stat, cu autorități regionale sau locale, cu întreprinderi publice deținute și/sau controlate de guvern sau cu instituții cu un risc de credit adecvat sunt acoperite de garanție globală. Pentru alte tipuri de operațiuni, în special cele din sectorul privat, garanția este limitată la cazuri de risc politic clar definite.

3.1.2. Împrumuturi de asistență macrofinanciară acoperite din fond

Asistența macrofinanciară (AMF) se acordă sub formă de împrumuturi și/sau subvenții nerambursabile pentru a sprijini un stat candidat la aderarea UE, un stat posibil candidat și țări vecine cu scopul de a soluționa problemele pe termen scurt privind balanța de plăți, pentru a stabili finanțele publice și pentru a încuraja punerea în aplicare a reformei structurale. AMF este acordată doar în cazuri excepționale și doar temporar, conform unor condiții de politică economică stricte și în general vine în completarea programelor de ajustare ale FMI. Operațiunile AMF trebuie să fie autorizate individual de Consiliu și de Parlament.

Dacă un stat beneficiar nu respectă obligațiile de rambursare a creditului, Comisia poate activa fondul pentru rambursarea împrumutului în cauză.

În 2012, procentul operațiunilor AMF era foarte redus (aproximativ 2%) comparativ cu suma totală restantă formată din capital și dobânzi acoperite din fond (a se vedea Graficul 1).

3.1.3. Operațiuni Euratom acoperite din fond

Mecanismul de împrumut Euratom poate fi utilizat pentru a finanța proiecte din statele membre (Decizia 77/270/Euratom a Consiliului) sau din anumite țări terțe (Ucraina, Rusia sau Armenia) (Decizia 94/179/Euratom a Consiliului). În 1990, Consiliul a stabilit o limită de 4

miliarde EUR pentru împrumuturile luate, din care aproximativ 3,7 miliarde EUR au fost aprobate, iar 3,4 miliarde EUR au fost deja vărsate. Comisia va informa Consiliul și va propune o nouă limită privind împrumuturile luate atunci când valoarea totală a tranzacțiilor va ajunge la 3,8 miliarde EUR.

La fel ca în cazul AMF-urilor, se poate apela la fond dacă un beneficiar nu își îndeplinește obligațiile de rambursare a împrumutului.

În 2012, procentul operațiunilor Euratom era marginal (mai puțin de 1%) în comparație cu suma totală restantă formată din capital și dobânzi acoperite din fond (a se vedea Graficul 1).

3.2 Evoluția riscului de credit

fondul acoperă riscul de împrumut și de garanții de împrumut către state terțe. De la începutul punerii în aplicare a mandatului extern al BEI⁴ alocat pentru perioada 2007-2013, suma restantă acoperită a crescut, în medie, cu 13,5% pe an, la aproximativ 23,1 miliarde EUR în 2013 (credite restante plus dobândă acumulată). Creșterea sumei restante acoperite din fond nu presupune neapărat faptul că fondul prezintă un risc proporțional mai mare în funcție de creșterea sumei acoperite, având în vedere că riscul de credit trebuie evaluat în ansamblu pe baza calității împrumuturilor. În momentul când se evaluează evoluția riscului de credit în timp, se poate conchide că la sfârșitul lunii octombrie 2013 se constata o ușoară îmbunătățire a profilului riscului de credit al creditelor acoperite, comparativ cu anul 2009. În special proporția creditelor garantate din fond aferentă debitorilor cu rating scăzut a crescut în timp (a se vedea secțiunea 5 din SWD). Această observație este unul dintre elemente care susțin concluzia de menținere a unui nivel de 9% pentru rata-țintă.

4. EVENIMENTE CARE AU AFECTAT FONDUL ÎN PERIOADA 2010 - 2013

Mai jos sunt detaliate două evenimente care au afectat fondul în acea perioadă, respectiv nerespectarea obligațiilor de plată aferente împrumuturilor garantate acordate de BEI Siriei și aderarea Croației la UE.

4.1. Nerespectarea obligațiilor de plată aferente împrumuturilor garantate acordate Siriei

Imediat în urma agravării situației din Siria, Consiliul Afaceri Externe, Parlamentul European și Consiliul European au luat anumite decizii privind acest stat, în 2011. În particular, instituțiile au interzis plățile din partea BEI aferente contractelor de împrumut existente. Această decizie a fost ulterior consolidată prin Decizia 2011/782/PESC a Consiliului din 1 decembrie, Regulamentul (UE) nr. 36/2012 al Consiliului din 18 ianuarie 2012 și Decizia 2013/255/PESC a Consiliului din 31 mai 2013.

Dacă în anii precedenți Siria și-a rambursat împrumuturile către BEI integral și la timp, începând din noiembrie 2011 banca înregistrează arierate la împrumuturile acordate pentru proiecte în Siria. Ca o consecință și în conformitate cu Acordul de garanție încheiat între UE

⁴ Decizia nr. 1080/2011/EU a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 de acordare a unei garanții UE Băncii Europene de Investiții împotriva pierderilor din credite și garanții de împrumut pentru proiecte externe Uniunii și Decizia de abrogare nr. 633/2009/EC, JO L 280, 27.10.2011, p. 1.

și BEI, aceasta din urmă a adresat 4 solicitări fondului în 2012, în valoare totală de aproximativ 42 milioane EUR. În cursul anului 2013 s-au adresat fondului 8 solicitări suplimentare, în valoare totală de 82,5 milioane EUR. În 2012 s-au recuperat 2,1 milioane EUR.

Capitalul total restant al împrumuturilor garantate acordate Siriei se ridică la aproximativ 551 milioane EUR, scadența ultimului împrumut fiind în 2030. În conformitate cu Acordul de Garantare, în momentul în care UE a făcut plăți în baza garanției UE, Uniunea se substituie drepturilor și măsurilor reparatorii ale BEI. BEI trebuie să deruleze procedurile de recuperare în funcție de sumele substituite, conform Acordului de Recuperare semnat între UE și BEI.

4.2. Croația a aderat la UE în 2013

În urma aderării Croației la UE în iunie 2013, riscul asociat acestei țări a continuat să fie acoperit din bugetul UE, însă nu va mai fi acoperit din fond. Prin urmare, suma de aproximativ 30,3 milioane EUR, corespunzătoare unei expuneri a Croației în valoare de circa 337 milioane EUR (sume restante plus dobânda acumulată), a fost transferată din fond la bugetul Uniunii în 2013.

5. GESTIUNEA ACTIVELOR FONDULUI ÎNTR-UN CONTEXT DE PIAȚĂ DIFICIL

Secțiunea de față cuprinde o evaluare a performanței și evoluției activelor fondului în perioada 2010-2013.

5.1. Randamentul fondului

De-a lungul întregii perioade 2010-iunie 2013, fondul a înregistrat un randament total în cifre absolute de 2,42 % pe an, în medie. În același interval, criteriul de referință al fondului a înregistrat un randament mediu de 1,86 % pe an. Criteriul de referință al fondului este o sumă compusă, în principal, din indicii iBoxx (mai ales indicele datoriei suverane al zonei euro în EUR și indicele plasamentelor garantate în EUR) și Euribid pentru expunerea pe termen scurt. Fondul și-a depășit, în medie, indicele de referință cu 0,56 puncte de bază p.a. Performanța fondului a fost obținută în contextul celei mai acute crize de pe piețele financiare mondiale din ultimii ani. La 31 decembrie 2012, activele fondului se ridicau la aproximativ 2 miliarde EUR (din care aproximativ 155,7 milioane EUR reprezentau contribuția datorată din bugetul UE la începutul lui 2013). Sensibilitatea portofoliului la riscul ratei dobânzii, măsurată din punctul de vedere al duratei, se limita la aproximativ 1,45 la 30 iunie 2013.

5.2. Evoluția portofoliului fondului

Graficul 2 din SWD arată că volumul fondului a scăzut în 2007 și 2008, în urma punerii în aplicare a noului mecanism de provizionare și a crescut începând cu 2008, ajungând la aproximativ 2 miliarde EUR în 2012. Scăderea din 2007 se explică prin modelul plăților lente ale împrumuturilor la începutul mandatului extern actual al BEI (asociat, însă, mandatelor anterioare), care are ca rezultat un surplus de 125,75 milioane transferat din fond la bugetul UE. Accelerarea ritmului de plată din mandatul de împrumuturi externe începând cu 2010 și dezvoltarea operațiunilor AMF datorită crizei financiare explică creșterea în volum a activelor fondului (a se vedea Tabelul 1 secțiunea 6 din SWD).

În afară de provizionare, o altă sursă principală de venituri pentru fond o reprezintă profitul obținut din activele sale. Acesta a scăzut începând cu 2007 din cauza diminuării generale a ratelor dobânzii de pe piață la niveluri dintre cele mai mici cunoscute vreodată. Profitul obținut în perioada 2007-2013 s-a ridicat la 281 milioane EUR (Tabelul 1 coloana b din SWD: fluxuri de intrare și ieșire, de la constituirea fondului).

6. PREZENTARE GENERALĂ A NOII PERIOADE DE FINANȚARE 2014 - 2020

Această secțiune reia prezentarea generală a operațiunilor de împrumut acoperite din fond (BEI, AMF, Euratom) și a potențialului impact al provizionărilor în CFM 2014-2020.

6.1. Mandatul BEI

Mandatul BEI reprezintă peste 95% din operațiunile acoperite din fond. Mecanismul de provizionare a fondului, al cărui scop este acela de a menține fondul la un nivel de 9% din plățile restante ale împrumuturilor, creează o limită de facto a volumului mandatului extern al BEI acoperit din garanția bugetului UE.

Comisia a făcut o propunere de decizie către Parlamentul European și Consiliu vizând acordarea unei garanții UE către Banca Europeană de Investiții împotriva pierderilor cauzate de operațiuni de finanțare a proiectelor de investiții din afara Uniunii [COM(2013) 293 din 23.05.2013]. În această propunere se avansează o limită maximă de 28 miliarde EUR pentru operațiunile de finanțare ale BEI derulate în baza garanției UE pe toată perioada 2014-2020 și se împarte această limită în două părți:

- (i) o sumă-limită *fixă* de maxim 25 miliarde EUR; și
- (ii) o sumă *opțională* suplimentară de 3 miliarde EUR.

Impactul bugetar al eventualei activări a limitei opționale suplimentare ar trebui să fie calculat pe baza previziunilor actualizate privind necesitățile de provizionare a fondului la momentul revizuirii de la mijlocul perioadei.

Consiliu, Parlamentul European și Comisia au finalizat negocierile ulterioare privind noul mandat la 17 decembrie 2013, cu un acord în ceea ce privește creșterea limitei *fixe* cu 2 miliarde EUR, până la valoarea maximă de 27 miliarde EUR. Acest acord va trebui să fie aprobat în mod formal de Consiliu și Parlamentul European în cursul anului 2014.

6.2. Asistență macrofinanciară

Începând din 2011, Comisia a adoptat patru propuneri legislative de asistență macrofinanciară (AMF): două în 2011, pentru Georgia în ianuarie 2011 și pentru Republica Kârgâză în decembrie 2011 și două în 2013, pentru Iordania în aprilie și pentru Tunisia în decembrie.

Începând cu a doua jumătate a anului 2011, condițiile financiare de pe piețele de capital la nivel mondial au cunoscut un declin semnificativ. În plus, Primăvara Arabă și bulversările politice și economice provocate de aceasta în statele arabe partenere din zona Mediteraneană au pus o presiune sporită asupra bugetelor și prezenței străine în economiile acestor țări. Aceste evoluții au condus la o creștere sporită de AMF în 2012 și 2013. Primul caz a fost o cerere de AMF de 500 milioane EUR din partea guvernului egiptean, transmisă inițial în iunie 2011 și reînnoită în februarie și noiembrie 2012. Al doilea caz a fost cererea din partea

Iordaniei, în decembrie 2012, pentru sprijin prin AMF sub formă de împrumuturi în valoare de până la 200 milioane EUR. De asemenea, autoritățile din Tunisia au solicitat un ajutor de până la 500 milioane EUR în august 2013. După estimarea, împreună cu FMI, a necesităților reziduale de finanțare externă ale Iordaniei și Tunisiei, Comisia a adoptat în aprilie 2013 (pentru Iordania) și în decembrie 2013 (pentru Tunisia) propuneri legislative de asistență de 180, respectiv 250 milioane EUR sub formă de împrumuturi. Parlamentul European și Consiliul au adoptat decizia legislativă privind asistența pentru Iordania în decembrie 2013. Asistența va fi virată în cursul anului 2014. AMF stabilită pentru Tunisia urmează să fie lansată în 2014 și 2015.

Ca urmare a evoluției critice a situației din Ucraina, Comisia a propus o operațiune AMF suplimentară de urgență, în valoare de până la 1 miliard EUR, sub formă de împrumuturi, care să vină în completarea programului AMF existent în valoare de 610 milioane EUR în împrumuturi. Plata fondurilor este prevăzută pentru perioada 2014-2015, în cazul ambelor operațiuni.

În plus, autoritățile armene au trimis, la rândul lor, o solicitare pentru o nouă operațiune AMF în februarie 2014.

Plățile stabilite estimate ale împrumuturilor AMF pe perioada 2014-2015 (având în vedere natura excepțională a asistenței macrofinanciare, nu există previziune pentru perioada de după 2015) reprezintă aproximativ 2,6 miliarde EUR, din care 1,7 miliarde EUR este suma estimată pentru anul 2014, iar 0,9 miliarde EUR pentru 2015 (aceste cifre includ cea mai recentă operațiune AMF propusă pentru Ucraina). Plățile din cadrul acestor împrumuturi vor avea impact asupra provizionării fondului cel mai devreme în 2016, în funcție de ritmul alocării împrumutului.

6.3. Euratom

În 2012 nu s-a alocat niciun împrumut prin mecanismul de împrumut Euratom.

În august 2013 s-au semnat o facilitate de împrumut și un contract de garanție (în valoare de 300 milioane EUR) cu Ucraina, pentru a spori gradul de securitate a centralelor nucleare din această țară. S-a prevăzut ca o primă tranșă din această facilitate de împrumut să fie alocată în 2014.

În perioada 2014-2020 ar putea fi alocat restul de 326 milioane EUR, sumă care este încă disponibilă prin această facilitate, pentru unul sau două proiecte în statele membre sau în anumite state nemembre ale Uniunii.

Comisia va trebui să informeze Consiliul și să înainteze o propunere pentru o nouă limită de împrumut în momentul în care împrumuturile cumulate ajung la valoarea de 3,8 miliarde EU (în prezent 3,7 miliarde EUR).

6.4. Propunere de provizionare pentru CFM 2014-2020

După cum se poate observa în tabelul 2 din SWD, pe durata cadrului financiar 2007-2013, resursele bugetare disponibile anual în CFM 2007-2013 (200 milioane EUR anual, sumă exprimată în prețurile actuale) au fost pe deplin suficiente pentru provizionarea fondului în

majoritatea anilor. Raportul dintre transferurile totale din bugetul UE către fond și alocarea bugetară totală este de aproximativ 44 % la sfârșitul perioadei 2007-2013.

Acest nivel de tragere a fost afectat de adoptarea unui nou mecanism de provizionare în 2007, care a pus capăt provizionărilor structurale în exces. Mai mult, ritmul alocărilor din împrumuturile BEI acordate în mandatul actual, respectat în perioada 2007-2009, nu a fost atât de rapid pe cât se prevăzuse. În 2011 a fost activat mandatul facultativ în domeniul schimbărilor climatice (2 miliarde EUR în prețurile actuale); în plus, limita pentru țările mediteraneene a crescut cu 1,6 miliarde EUR în prețurile actuale (Decizia nr. 1080/2011/UE). Totuși, aceste schimbări vor afecta procesul de provizionare în CFM 2014-2020.

Conform propunerii Comisiei din 23.05.2013 privind un nou mandat extern al BEI, limita totală pentru provizionarea fondului în perioada 2014-2020 s-ar ridica la 1,193 miliarde EUR, față de 1,4 miliarde EUR în cadrul financiar 2007-2013 (ambele valori fiind în prețurile actuale).

Acordul ulterior din 17 decembrie 2013 (stabilit în cursul negocierilor dintre Consiliu, Parlament și Comisie și care urmează să fie adoptat de autoritatea co-legislativă) pentru creșterea cu 2 miliarde EUR a limitei *fixe* a Garanției UE pentru BEI prevede și o sumă suplimentară de 110 milioane EUR⁵ ca venituri alocate⁶ pentru a acoperi necesitățile suplimentare de provizionare a fondului.

Se așteaptă ca suma totală provizionată prin CFM pentru perioada 2014-2020 să acopere necesitățile fondului pentru întreaga perioadă 2014-2020, pe baza informațiilor disponibile la momentul redactării acestui raport și pe baza modelelor previzionate de plăți și rambursări ale împrumuturilor garantate.

Necesitățile anuale efective de provizionare a fondului pentru perioada 2014-2020 vor depinde, totuși, în cele din urmă de ritmul efectiv al semnării, plății și rambursării împrumuturilor aferente celor trei activități acoperite din fond (împrumuturile garantate ale BEI, AMF și Euratom).

Un alt factor important cu impact asupra posibilei modificări a necesarului de resurse bugetare pentru această perioadă este impactul apelurilor referitoare la activele fondului în urma neîndeplinirii obligațiilor de plată a împrumuturilor garantate Siriei începând cu 2011. Necesarul de provizionare prevăzut pentru perioada 2014-2020 ține seama de impactul apelurilor existente în legătură cu împrumuturile către Siria nerambursate în 2012 și 2013, precum și de ipoteza prelungirii incapacității de plată a sumelor scadente la mijlocul anului 2015. Având în vedere că această ipoteză este în mod inevitabil arbitrară, apelurile referitoare

⁵ Suma de 110 milioane EUR, obținută din operațiuni încheiate înainte de 2007, rambursată în contul fiduciar constituit pentru Facilitatea euro-mediteraneeană de investiții și parteneriat (FEMIP) și atribuibilă sprijinului din buget, va reprezenta veniturile externe alocate (din mandatul extern al BEI pentru perioada 2014-2020) în conformitate cu Articolul 21(4) din Regulamentul Financiar și urmează să fie utilizată pentru provizionarea fondului.

⁶ Întrucât veniturile alocate determină apropiieri suplimentare de cheltuieli fără a fi nevoie de strângerea unor resurse proprii suplimentare, nu intră în calculul limitelor CFM, a se vedea considerentul 8 din Regulamentul Consiliului de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2014-2020: „CFM nu ar trebui să țină seama de elementele bugetare finanțate prin veniturile alocate în sensul Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și Consiliului («Regulamentul financiar»).

la incapacitatea de plată a Siriei ar putea lua sfârșit înainte sau ar putea continua după această perioadă.

În fine, resursele fondului vor fi completate cu randamentul obținut din investirea activelor fondului. Cu toate acestea, din cauza ratelor dobânzilor situate predominant la un nivel minim istoric la momentul redactării acestui raport, se poate ca randamentul să fie mai scăzut decât în perioadele precedente.

7. RATA DE PROVIZIONARE-ȚINTĂ

Fondul a fost supus unui proces de evaluare în perioada septembrie 2009-februarie 2010. Scopul evaluării a fost de a studia relevanța, eficacitatea și eficiența fondului, fiind acordată o atenție sporită gradului de adecvare a nivelurilor actuale ale principalilor parametri ai fondului, în special rata-țintă. Studiul a confirmat că nivelul actual de 9% era corespunzător față de riscul de credit al operațiunilor cu împrumuturi și împrumuturi garantate acoperite din fond.

Chiar și conform unui scenariu de pierderi accelerate⁷, evaluarea cantitativă desfășurată în cadrul studiului menționat anterior arată cum până și unele pierderi improbabil de substanțiale ar putea fi acoperite din fond. În trecut, BEI nu a accelerat niciodată apelurile privind împrumuturile garantate aflate în incapacitate de plată, în contextul în care garanția UE asigură faptul că restul de plăți exigibile împrumutatului vor fi acoperite chiar și în situația în care acesta din urmă se află în continuare în incapacitate de plată.

Fondul acoperă riscul de credit al incapacității de plată în 42 de țări. Primele 10 țări la care fondul are cea mai mare expunere reprezintă aproximativ 81% din expunerea totală. Distribuția geografică a operațiunilor de împrumut acoperite din fond este relativ stabilă în perioada 2000-2013. Distribuția regională a mandatului BEI explică această stabilitate prin faptul că există numeroase asemănări între repartizarea operațiunilor de împrumut între mandatul trecut și cel actual. Aproximativ 83% dintre operațiunile de împrumut sunt concentrate în țările mediteraneene, cele potențial candidate și cele candidate la aderarea la UE (a se vedea graficul 3 din SWD).

Analiza evoluției profilului de risc de credit al împrumuturilor acoperite din fond la sfârșitul anului 2012 indică faptul că principalul parametru al fondului (rata „țintă” de 9%) este stabilit la un nivel suficient față de riscul pe care îl prezintă fondul. În special profilul riscului de credit al operațiunilor de împrumut, măsurat ca medie ponderată a ratingurilor, a cunoscut o ușoară îmbunătățire comparativ cu anii precedenți (a se vedea punctul 3.2 de mai sus și secțiunea 5 din SWD). Acest profil de risc mai scăzut este unul dintre argumentele care susține nivelul actual al ratei țintă.

În timp ce profilul de risc de credit s-a îmbunătățit în ultimii ani, în octombrie 2013 aproximativ 49% din împrumuturile din portofoliul garantat aveau un rating de credit mai mic

⁷

De obicei, se face apel la fond doar pentru a compensa valoarea unei plăți neefectuate (dobândă și/sau capital) la o anumită dată scadentă. Aceasta înseamnă că suma integrală a viitoarelor plăți exigibile va afecta fondul doar în timp, în momentul în care acele plăți ajung scadente. Teoretic, în urma neefectuării unei plăți creditorul unui împrumut poate solicita toate plățile ulterioare. Pentru a face și o simulare de criză maximă a fondului, în analiza cantitativă a fost simulat și un scenariu în care plățile neachitate ar declanșa accelerarea tuturor plăților exigibile viitoare.

decât gradul de investiție. Acest lucru înseamnă că probabilitatea de a se afla în incapacitate de plată într-un an nu este neglijabilă, potrivit ratelor istorice cumulative de incapacitate de plată pentru riscurile suverane în anumite intervale de timp publicate de principalele agenții de rating pentru credite. Se consideră, totuși, că acest risc trebuie abordat prin rata țintă de provizionare de 9%.

În perioada 1994-2011 s-a apelat la fond pentru o sumă totală de 478 milioane EUR, fondul având o rată de recuperare de 100% (a se vedea tabelul 1 din SWD). Ultimele apeluri au fost înregistrate în 2012 și 2013 în legătură cu Siria. În 2012 s-a apelat la fond pentru suma de 42 milioane EUR, din care 2,1 milioane au fost recuperate și 24 milioane EUR plătite. Apelurile pentru anul 2013 sunt estimate la aproximativ 82,5 milioane EUR.

Pe baza analizei din raportul de față, principalul parametru al fondului (rata „țintă” de 9%) este stabilit la un nivel suficient pentru a lua în calcul riscul suportat de fond și posibila evoluție a acestui risc de credit, datorate impactului crizei financiare.

8. CONCLUZIE

Mecanismul actual de provizionare continuă să asigure îmbunătățirile promise ale procesului bugetar datorită provizionării bazate pe plățile nete, fapt ce a condus la îmbunătățirea procesului bugetar pentru provizionarea fondului.

O analiză cantitativă a riscului acoperit din fond și a ratei-țintă de 9% a fondului a arătat că nivelul acestei rate, asociat cu alte caracteristici esențiale ale fondului, este adecvat. Prin urmare, Comisia nu consideră necesară modificarea ratei-țintă sau a altor caracteristici ale fondului.

Cu toate acestea, rata-țintă ar trebui să fie revizuită la anumite intervale, pentru a se evalua dacă ea rămâne în continuare proporțională cu profilul de risc suportat de fond.

O astfel de revizuire va fi efectuată în momentul revizuirii mandatului extern la jumătatea perioadei. Dacă din această revizuire rezultă se impun schimbări în funcționarea fondului, va fi elaborat un nou raport complet privind modul de funcționare a fondului.